T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

22. HADİS

ELİNİN EMEĞİYLE GEÇİNMEK

عَنْ أَبِي كَرِيمَةَ الْمِقْدَامِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
« مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ ، وَإِنَّ نَبِيَّ اللهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ »

Hadisin Türkçesi

Ebû Kerîme Mikdâm radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbir kimse, asla kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir. Allah'ın Peygamberi Davud aleyhisselam da kendi elinin emeğini yerdi."[22]

Açıklamalar

Elinin emeğiyle geçinip kimseden bir şey istemeden iffetli yaşama konusunda söylenecek en güzel ve son söz, hiç şüphesiz bu hadis-i şerifte ifadesini bulmaktadır. "Kimse, kendi kazancından daha hayırlı bir rızık asla yememiştir."

Dilencilik asla emek mahsulü bir geçim yolu değildir. Bu sebeple de Müslümanın izzet ve şerefine, insanlık haysiyetine uygun düşmemektedir. O meşru bir kazanç yolu olarak düşünülmemektedir.

22 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 544 (Buhari, Büyü' 15, Enbiya 37)

Açıklamalar

İnsanın görevi ve sosyal mevkii ne olursa olsun, kendi işini kendisinin görmesi, geçimini el emeği ve alın teriyle temin etmesi övgüye lâyık bir davranıştır. Sanayi, ticaret ve hatta ziraatın, kısaca, ekonomik hayatın ve işletmeciliğin uluslararası boyut kazandığı, kazanç yollarının hem mahiyet hem de çeşit olarak arttığı bir ortamda elinin emeğiyle geçimini temin etme tavsiyesi yeterli midir diye akla bir soru takılabilir.

Dinimiz, başkalarının imkânlarına göz dikerek ve onlardan isteyerek yaşamayı, çok zorunlu üç hal dışında, prensip olarak yasaklamıştır. Gerek bu suretle gerekse herkesin bizzat çalışıp rızkını temin etmesini teşvik etmek suretiyle sadece kişilerin insanlık onurunu korumayı amaçlamış değildir. Milletlerin, başka millet ve devletlere muhtaç olmadan, el-avuç açmadan kendi ihtiyaçlarını karşılayacak, ekonomik ve sosyal gelişmelerini sürdürecek, şevket ve devletini koruyacak yerli sanayilerini gerçekleştirmelerini de öğütlemiş olmaktadır. Yani dinimiz, dilenciliği fert çapında yasaklayıp da millet ya da ümmet bazında hoş görmüş değildir. Müslüman fertler için getirilen yasaklar, ümmet için öncelikle ve daha büyük boyutlarda getirilmiş demektir.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. En temiz ve helâl rızık, kişinin bizzat çalışarak yani el emeğiyle kazandığıdır.
2. Geçim temini için bizzat çalışmak övgüye lâyıktır.
3. Millet ve ümmetlerin kendi ihtiyaçlarını kendi gayretleriyle temin etmeleri, hem varlıkları hem de bağımsızlıkları açısından son derece önemlidir.
4. Fertler için kötü olan dilencilik, milletler için de yüz karasıdır.
5. El emeği, göz nuru, alın teri; yerli sanayi ve teknolojinin geliştirilmesine önemli derecede katkı sağlar.
6. Peygamber Efendimiz, daima ümmetine, onuruyla yaşayan kişiler olmalarını öğütler; onlar için gerekli olan ikaz ve önerileri yapardı.